

Platteland tien keer veiliger dan grote steden

Moord en doodslag

Mannen vormen driekwart van de slachtoffers van moord en doodslag. Dat is al jaren zo. De helft is tussen 18 en 40 jaar oud. Jongeren en ouderen zijn tegenwoordig vaker het slachtoffer dan voorheen. De grote steden vergen, ook in verhouding tot hun bevolking, de meeste slachtoffers.

In de jaren 1996–1998 zijn in Nederland 685 personen met opzet om het leven gebracht. Zij waren slachtoffer van een levensdelict, zoals moord of doodslag.

De kans om door moord of doodslag om het leven te komen is het kleinst in de plattelandsgemeenten. In de grote steden is hij het grootst. In de kleinste gemeenten zijn per 100 duizend inwoners namelijk 0,4 mensen door een levensdelict omgekomen. In de grootste gemeenten waren dit 4,6 personen op de 100 duizend. In Amsterdam is de kans om slachtoffer te worden het grootst. Daar zijn per 100 duizend inwoners 5,5 personen om het leven gekomen. In Rotterdam is dat aantal 4,3. Alkmaar staat, als we het aantal slachtoffers in verhouding tot het aantal inwoners bezien, op de derde plaats. Op basis van het absolute cijfer komt Alkmaar echter op de zevende plaats. In de kleine en middelgrote steden sterven circa 1,5 personen per 100 duizend inwoners door dodelijk geweld.

Ruim 70 procent van de slachtoffers is vermoord in de eigen woonplaats, iets meer dan 80 procent is vermoord in de eigen woonprovincie.

Merendeel mannen

Bijna driekwart van de slachtoffers van moord en doodslag is man. Dat was zo in de jaren 1996–1998, dat was ook al zo in 1992. Daarentegen heeft in de leeftijdsverdeling wèl een verschuiving plaatsgevonden. Naar verhouding zijn thans jongeren en ouderen vaker het slachtoffer van dodelijk geweld. De helft van de slachtoffers is tussen 18 en 40 jaar oud. Dit geldt zowel voor mannen als – iets minder – voor vrouwen. Bij vrouwen is echter een groter deel van de slachtoffers beneden de 18 of boven de 65 jaar. Onder niet-Nederlanders – één op de tien slachtoffers – is het aantal dodelijke slachtoffers heel laag in de jongste en oudste leeftijdscategorie en heel hoog in de leeftijdscategorie van 18 tot 30 jaar.

Veel emotionele motieven

De mogelijke motieven voor moord en doodslag kunnen worden onderscheiden in materiële, emotionele en seksuele. In driekwart van de gevallen is het motief niet bekend. Is het motief wél bekend, dan is het één op de drie keer materieel. Dan gaat het bijvoorbeeld om roof of om het doelgericht elimineren (liquideren) van bepaalde personen. In bijna 60 procent van de gevallen met een bekend motief is dat emotioneel. De moord of de doodslag is dan gepleegd vanwege bijvoorbeeld (ere)wraak, jaloezie, huiselijke conflicten, de *crime passionnel*, uit de hand gelopen woordenwisselingen en andere ruzies. De overige vijf procent van de moord- en doodslagdelicten heeft te maken met seksueel geweld.

Middel en doel

Voor zover het motief voor het misdrijf achterhaald kan worden, blijkt er enige samenhang te zijn met de wijze van uitvoering. Onderlinge vetes tussen criminelen worden bijvoorbeeld vier van de vijf keer beslecht met een vuurwapen en één op de zes keer met een steekwapen.

Dodelijke slachtoffers van overvallen en berovingen sterven drie van de tien keer door een vuurwapen. Doodslaan of doodschoppen komt bij overvallen even vaak voor als doodschieten. Twee van de tien slachtoffers bij een overval worden doodgestoken.

Wanneer een ruzie in de huiselijke kring een leven kost, wordt vier van de tien keer het slachtoffer gewurgd. Naar een steekwapen grijpt men in 35 procent van de gevallen. Daarentegen zien we bij de gewone ruzies met dodelijke afloop dat naast het steekwapen (38 procent van de gevallen) het vuurwapen (29 procent) en het doodslaan of -schoppen (21 procent) het meest worden gebruikt.

Op een zomerse zondag

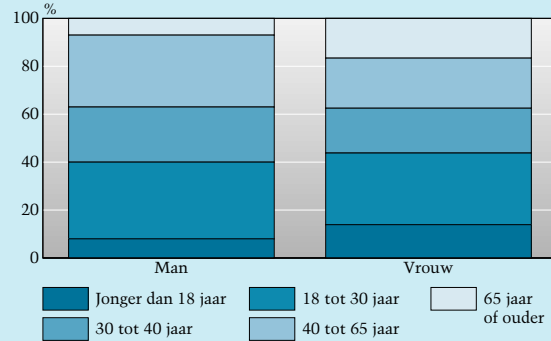
Als in alle maanden evenveel moorden zouden worden gepleegd, zou in elke maand 8,3 procent van de slachtoffers vallen. Juli is in dit opzicht een topmaand. Dan wordt ruim tien procent van de moorden gepleegd. Deze maand wordt op de voet gevolgd door augustus en januari, met elk meer dan negen procent van de moorden. Oktober en december zijn de rustigste maanden.

De zondag steekt aanzienlijk boven de andere dagen van de week uit. Op deze dag vindt ruim 17 procent van de moorden plaats. De donderdag sluit de rij met 12,6 procent. Wanneer deze gebeurtenissen gelijk over de week verdeeld zouden zijn, zou elke weekday 14,3 procent van de moorden plaatsvinden. ◀

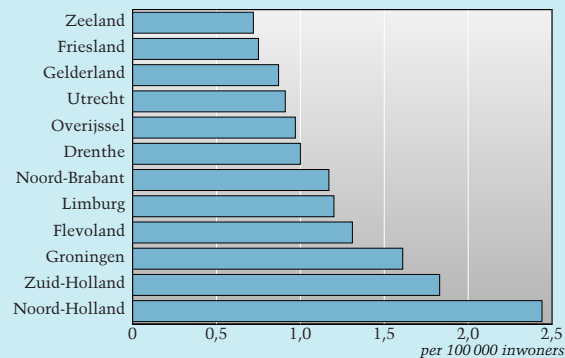
Harry Eggen

Slachtoffers van dodelijk geweld, 1996/1998

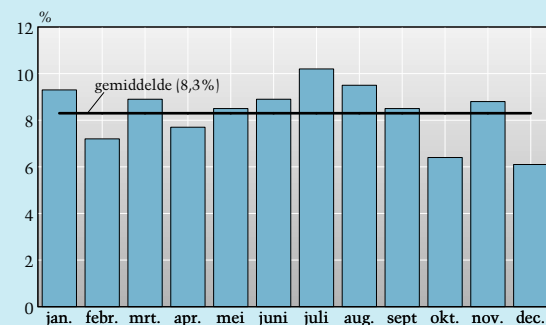
naar leeftijd en geslacht

naar provincie van plegen

naar maand van plegen

naar dag van plegen

